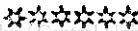

Nro. 34.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Kedden Apilis 27-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Sok érdemes Uraim, barátim, esmerőim, hos-
zas halgatásomat mire magyarázni nem tudván
hozzám küldött levelekben annak okáról volta-
képpen tudósíttatni kívánnak. Mivel nékiet e-
gyenként nem válaszolhatok, a' Kurirnak ezen
darabjában kívánságokat ekképen telyesítem: A'
múlt 1812-ik esztendő Karátsony Havának 5-dik
napján igen terhes nyavalyába esvén, azon esz-
tendő végéig szüntelen ágyba feküdtem, és azon
újság darabot is, mellyet új esztendő első nap-
ján kiadni kéntelen voltam, beteg ágyamba ír-
tam. Azután jobbotskán érezvén magamat, Bőjt-
más Havában, más segedelmével egymás után
8 darab újságot adtam ki. De annak is megad-
tam az árrát, mivel azon nyavalyámba, melly-

K k

ből lábbadozni kezdettem, ismét vissza estem, 's terhesebbé tettem, és valamint annakelőtte, úgy azután is ki nem mehettem a' szabad levegőre.

Most már, hálá legyen a' kegyelmes egeknek, a' tavaszi idő' megújulásával, én is jobbatkán érzem magamat, és ha melegebbek lesznek a' napok, elfogyott erőmnek vissza szerzése végett, a' szabad levegőre kimenvén, 's elmémet minden munkától elvonván magamat kiheverem. Az alatt pedig egy most itt lakó tudós, és szép magyarsággal bíró jó barátom fogja a' Magyar Kurir írását helyettem folytatni, 's előre meg vagyok arról győződve, hogy valamint az én írásom módjával, úgy az övével is meg fog a' két Nemes Magyar Haza elégedni.

Austriai Birodalom.

Béts. — ÖF. ge, a' Császár és Király méltóztatott Feldmarsallajtinánt Gróf *Kollonich* ÖExcját. a' Magyar Ns. Testőrző' eddig volt Főhadnagyát, ugyan ezen Nemes sereg' Kapitányhelytartójának (Kapitánylajtinántnak) kegyelmesen felemelni.

ÖF. ge. méltóztatott kegyelmesen *Tóth-Pronai* Báró *Prónay* ÖNgát. Királyi Kamarássá tenni.

Lintz, Apr. 22. — A' *Szász* Király és Királyné ÖFgek. megérkeztek tegnap hozzánk, a' honnan, bévárando K. Familiájokkal együtt, hónap után Prágába indulnak.

Lemberg, Apr. 10. — Ezen hónap 9-edikén ment innen el a' *Strauch*' Gyalogregementje: 10-edikén jöttbé a' *Knesevicz* Dragon. regimentje; 11-edikén, *Purzell*' Gránát. Tsapattja (a' *Benyovszky* és *Splényi* regimentjéből) : ugyan az nap

mentel *Bellegarde* regementjének a' Stábja, 's egy Tsapattja, 12-dikén a' második Tsapattja; beszállott pedig a' *Splényi* Gyalogregementje.

Frantzia Birodalom.

Páris. Hertzeg *Schwarzenberg*, bémutatattván Fges. *Napoleon* Tsászárnak, a' Felséges *Austriai* Tsászár írását által adta: *Bubna* Gen. pedig elbűtsúzván, haza indúlt Bétsnek.

A' *Neufchateli* és *Wagrami* Hertzeg (*Berthier*) megérkezett *Maintzba* apr. 5-ödikén.

A' M. Kurír' 473 — 479-edik lapjain említett, a' *Burkus Királynak* a' *Frantzia Birodalom*-tól lett elpártolása felől, a' *Frantzia Tanács* elébe terjesztett *Beszédre* meghatározott két *Tanátsvégzés* (*senatus consultum*), mellyek szerint egyik 180 ezer főből álló új serégkatonának kiállítását, másik a' *Felső-Emsi*, *Wézer-*, és *Elbetorki* Megyéknek a' *Frantzia Constitútiós Országlásból* 3 hónapra kiszabott kitörlését, 's *ostromi állapotba* való vetését határozta meg, — utóbbi következéseit meg lehet esmérni ebből az itt össze szorított előadásból, úgymint,

A' mi a' 180 ezer újjabb katonaságot illeti: — Ez a' *Hadsereg* a' *Hadminister* rendelkezésére hagyatik, a' *mozgó Hadseregek*' bővítésére, úgymint: —

10,000 *Lovas Betsületgárda*

80,000 ember a' *Nemzetgárda* első *Felkeléséből*

90,000 ember az 1814-edik esztendő-t illető *Felirtakból*, kik a' *Nyúgoti* és *Déli tengerpartok*' 's *Hajóműhelyek*' oltalmára vóltak rendelve. — Abból a' 10,000 emberből formáltatik 4 *Regement*, mellyek a' 52 *Katonai Osztályt* illető min-

den Megyékből állítatnákki. Minden legény maga' költségén szerzibe öltözetét, fegyverét, lovát: a' Gárdavadászok' sódját kapják, 's 12 hólnapi szolgálat után mindenik Alhadnagy rangot nyer: a' ki magát a' háborúban kitettzőképpen viseli, az idei Hadszakasz (Feldzug) után a' Testőrző 4 Tzimboraság (compania) közzé választatik, 's több e'féle. — A' 80 és 90 ezer ember eránt semmi más jegyzésre méltó nints, hanem hogy a' 80,000 emberből, kiket a' 6 utolsó esztendei Felirtakból szednek, egy sugorgatott (reserva) Hadsereget formálnak; 's a' 90 ezer helylyett, a' nevezett tengerpartok' oltalmazása a' közelebb fekvő, mintegy 45 Megyékben otthon maradt Frantzia Nemzet' bátorságára 's betsületére lessz bízva, 6 kerületre osztva, 6 Tanácsos Generál (Senator - Generál) ve: érlése alatt.

Ama zenebonás 3 Megye pedig felszabadítatott az ostromi állapot alól, minekutánna a' bőven oda rendelt Frantzia sereg által, Birodalmi Gróf *Vandamme* (olv. Fandám) fővezérsége alatt, az egész környék a' zenebonásoktól 's Anglusoktól megtisztítatott, 's Bremen is frantzia katonasággal megrakattatott. Az ezt illető Tanácsvégezést megerősítő Tsászári végzés, melly a' *Monitor*' Aprilis 11-edikén tett jelentése szerént, azon hónap 10-edikén költ, bizonyosága ezen utóbbi változásnak.

A' Párisi Journál szerént, rendkívül nagy a' katonai csoportok' költözése Strasburgon keresztül. — Három, Angliában heverő Frantzia fogoly Tiszt, mindenik egy paripát ajánlott a' Frantzia lovasság alá. —

A' Párisi tudósítások szerént, Ó Fg. *Napo.*

leon Tsászár elindult a fő városból a Hadsereghez Apr. 14-edikén, a Monitör szerint 15-ödikén, hajnali 1 orokor. — (A Frankfurti tudósítások szerint, már apr. 16-odikán *Májtzba* (Moguntriába) érkezett, — a mint írják — 52 óra alatt).

Tizennégy Senátor megürült Hivatalának betöltésére feladta (candidálta) Ő Fge. *Napoleon Tsászár* e következőket: — *Báró Lacué*, *Báró d' Haubertsart*, *Presidens Berthereau*, *Kardinal Bayane*, *Báró (Püspök) Bourlier*, *Osztálygenerál Gróf le Grand*, *Státustanátsosok Gróf Chasseloup-Laubat*, *Gr. Cassendy*, *Gr. Saint-Marsan*, *Presidens Gr. Barbé-Marbois*, *Gr. de Croix*; *Udvari Tisztek: Státusminister Cadorei Hertzeg*, *Nagy Marsal Friauli Hertzeg*, *Nagy Kamarás Gr. Montesquiou*, *Nagy Lovászmester Vicenzai Hertzeg*, *Nagy Tzeremóniamester Seguri Gróf.*

Burkus Ország.

Berlin, Apr. 13-adikán. — Ezen hónap 11-edikén délutáni 4 órakerék ide *Kremmenből* 71 Tisztet (46 frantzia, 25 szász), 2508 hadfoglyot, 8 ágyúval együtt; mellyeket *Dörnberg* muszka *Generál Lüneburgnál* elfogott. Ezeknek fele frantzia, kik között sok *Cohorsbeli* legény van, 's egy 1200 főből álló szász *Regement*, *Printz Maksz*: kiket tegnap tovább indítottak az *Odera* felé, 's onnan *Colbergbe*, a hol őket hajóra szállítják. — Sok kozzülök szolgáltaiba állott. — Tegnapelőtt pedig és tegnap hoztakba 487-et *Potsdmon* keresztül, kiket *Möckern-nél* fogtak, ezek között sok huszár van. — Huszonegy szökevény is érkezett ide.

Ugyantsak a *Berlini* újságlevelek jelentik

Königsbergből Apr. 5-dikéről, hogy a' Pillauzelei 1200 frantzia 's szövetséges alkufoglyok közül a' Németek és Hollandusok mind, önkéntálló katonákka lettek a' német Legióban (magyarul számtalan) Mark Friedlándban jártokban mártsak 700 főből állott ez az alkufogoly sereg.

Mártz. 16-odikától Apr. 2-odikáig, 144 személy holtmeg Königsbergben.

Ruinai Szövetség.

A' Német Corresp. azt írja Bétsből April. 14-edikéről, hogy a' Hertzeg Poniatowsky' vezérlete alatt álló Lengyel sereg Gallitzia Országon útat által Szászország felé, de fegyvertelenül; és az utánna vitt fegyvert 's készséget Szászország' határán fogja magához venni.

Stuttgard, Apr. 14-edikén. — Ma érkezett ide a' Király Ő Felsége, hogy a' Ministereivel tanácskozzon. Kinek, egy, a' végre ide küldetett Ordinántziszt Lauriston, a' Frantzia Tsászárt Ő Fge. tulajdon kezével írt levelét által adta. A' Király Ő Fge. vissza ment 12 órakor Ludwigsburchba.

Württemberg, — Az idevaló Országományn' Napiránynyában (Regierungs-Journáljában) ez a' Parantsolat jöttki April. 3-adján: — A' Király Ő Fge., hogy a' mostani környűllásokban a' közönséges nyugodalom' és bátorság' megzavarását szélozhat minden vétkes lépéseknek és tetteknek illendő hathatósággal szembe állhasson, 's a' vétkeseknek hirtelen való megbüntetése által, az ilyen természetű utóbbi vétkeket elháríthassa, abban határozta meg magát, hogy a' hazaárulás' és más, Felség ellen tartó 's a' most említett közönséges nyugodalom' és bátorság'

meg háborítását 'szélzó vétkek' meg ítélésire, 's azokról tett ítélettel' kimondására, egy különös, Katonai 's Városi személyekből álló Főbenjáróbiztosságot (criminális commissiót) állított fel, *Muueler* Státus Tanácsos és Criminalis-Director' Előülése alatt; melly ez által hírré adatik azon tóldalékkal, hogy az említett főbenjáró biztosságnak meghagyatott, hogy az olyan vétkeknek mind kikurkászásokat, mind az azokról való ítélettel kimondását a' leglehetségesebb hirtelenséggel folytassa, és a' dolog' lételéhez nem tuzozó forma-módokat, tekervényeket elmellőzvéen, nevezetesen a' rendes formájú oltalomnak helyet ne adjon.

Würzburg, Aprilis 16 odikán. — Marsal *Moskwa* *Hertzeg* (Ney) Ő Excja, minekutánna a' *Harmadik* frantzia Hadsereghez tartozó 's városunkon keresztül menő minden Osztályokat megvizsgált, elbútsúzván a' Tsász. Kir. Főherczegtől, útját tegnap a' Nagyhertzezség' éjszaki határának vette.

Frankfurtból, Apr. 12-dikén írják, a' *Német Corresp.* szerint, hogy Apr. 10 edikén érkezett oda egy Gyalogregement, 2 Tsapat (bataillon) tsászári Gárda; és egy csoport Puska poros szer: — 11-edikén pedig egy Regement könnyű Gyalog, 3 Linearegement Gyalog, egy Szakasz tsászári Gárda, mintegy 1000, több regement-béli Lovassáz, és 70 íó 's öszvér, egy Lovász-mester' vezérlése alatt, mellyek Fgcs. Napoleon Tsászár' készületeihez tartoznak. — Ma reggel útnak indult, ismét egy Tsapat a' mi Hadsereg-részünkől (contingentiánkból) is, *Würzburg* felé.

Anglus Ország.

Báro *Wessenberg*, kit Gróf *Pálffy* és Báro *Bretfeld* követnek, megérkezett Anglus Országba Mártz. 20-dikán.

A' *Hamburgi Correspondensben* ezeket írják Londonból Márt. 30-adikán, a' többek közt: — A' *New-Yurki* (olv. *Njujarki*) tudósítások szerint tűnődéssel lesik az Amérikiak annak a' nyöltz, 74 ágyús fő rangu, 's egynéhány másodrangu (Línea és Fregat) hajónak megérkezését, mellyek innét Amérikába indítottak.

A' Londoni *Lloyds* (olv. *Lajdsz*) Kávéházbeli Kezekönyv (Assecuransbüch) hitele szerint, Aug. 4-edikétől fogva 1812, Mártzius 9-edikéig 1813, az Amérikai tengeri Rablók 513 Nagy britanniai hajót fogtak el: de ezek közzül 75-öt vissza-fogtak az anglus lábadázók (szanaszéltekerelve leselkedők).

A' *Felső Tanátsházban*, Mártz. 23-adikán előhozta Gróf *Dinley* azt, a' mit máé egy elébbi ülésben több megveretésekről említett, mellyeket az Anglus tengeri erő az Éjszakámériki tengeri háborúban szenvedett, 's azt teszi hozzá, hogy e' dolognak bővebb megfontolása őtet feltett tárgyában megerősítette, hogy azt az Országgyűlése (parlamentum) elébe formáson terjessze: de szándéka, nem az, hogy előadását csak a' tengerügytanátsra (administratio marina) szorítsa, hanem úgy terjeszti azt ki, valamint a' háborút általjában szokták folytatni, mellyből a' Királyi Tanátsosok' gyengéségek 's tökéletlenségek világosan kinyilatkoztatnak. "Azért is azt kívánja, hogy a' Nagyok (Lordok) ápr. 6-dikára

rendkívül összegyűlljenek. Kívánsága helybe hagyatott.

Anglus Országban a' *Nore* mellett fekvő muszka Hajóseregnek egy része, elevezésfélben van. — Ide jövetelek által egészen megújítottak.

Háborúi mozdulások.

Szász tudósítások szerint, a' Muszka fő-hadsereg' Előőltalma, apr. 10-edikén már által szállott az Oderán; ez a' Hadsereg közelget az *Elbéhez*. A' Főtanyát, valamint a' Muszka Tzárt magát, várják *Dresdába* Apr. 26-odikán.

A' *Prágai* újságlevélben e' van, a' Szász Országi (Saxoniai) magános levélékből: — Apr. 1-ső napján *Chemnitzbe* érkezett egynehány *Burkus* Printz, 's más nap *Penig*nek vették újjokat a' Huszár Regimentel, Generálhelytartó *Vilhelm* és *August* Printz, 's *Zithen* Geuerál' vezérlése alatt. Apr. 3-odikán pedig megérkezett *Chemnitzbe* 10,000 Gyalog és Ágyúzó, egy nagy ágyútsoportal, 's ott és a' környékfalukban vesztegelvén, 7-edikén elmentek *Zwickau* felé. *Dresdán* által *Altenburgnak* és *Lipsiának* nagyobb csoportok mentek. Ezen környülállások szerint a' Posta nagyon vesztegel.

A' *Németországi Correspondens* (nevű újságlevél) azt írja *Lipsiából* Apr. 8-odikáról, hogy ebben a' városban a' Frantzia Ország Tulajdonának 's Vártyagyonának (activájának) elfoglalását kezdték bizgatni; de megmutatván a' város és a' Kereskedő-Követség, hogy Szászországnak még több Követelése (praetensiója) van Frantzia országban, tehát *Winzingerode* Generál bizodalomba hagyta őket, hogy ezt a' dol-

got az Urának a' Muszka Tzár Öfgének hasznosan jelentihé,

Azt mondják a' Berlini levelek, hogy *Stettin'* ostromlásánál az ellenségeskedés elkezdődött: de az Öltalomsereg' kitsapásai nem szoktak elsűlni, hanem inkább rendszerént vissza igazítják őket.

A' Hadseregek mostani fekvések ez: — A' Frantzia Hadsereg, úgy láttszik, hogy *Erfurt*-nak tart mind: a' *Frankfurti* újj Gárdák is azon tárgynak indultak. — April. 17-edikén éjjeli 2 orakor érkezett maga *Napoleon* Tsászár Majatzba. — Az újj Szövetséges Hadsereg pedig ballag a' *Dresdai* úton *Lipsid*-nak: a' jobb szárnya Gr. *Wittgenstein* alatt áll *Cöthennél*; a' bal *Blücher* Gen. alatt *Pegounál*. A' Muszka Tzár 's Burkius Király ó Felségeket várták *Dresdába*. — Nagy dolgok készülnek.

A' Szász határokról azt írják a' Berlini levelek, hogy a' *Blücher*' Hadseregtagjából egynehány lábodázó könnyű lovas isoportok Jénáig, Weimárig, Erfurtig, 'sat. kotonoznak, és semmi Frantziát nem találnak — ha igaz —, csak *Hof*-nál (a' *Baireuthi* határban) bukkantak volna egy isomó Frantziára. — A' *Blücher*' Fő tanyája *Rochlitz*-ban vólt Apr. 10-dikén, 's onnan szándékozik *Lipsid*-ba. — Hat ezer Frantzia *Eckartsberge*-hez igyekezik magát húzni. — *Cöthen*-ből a' Berlini levelek szerint azt írják April. 11-dikén, hogy a' Gr. *Wittgenstein*' Főtanyája *Desauban*, az *Yorké Cöthen*-ben vólt azon nap'; és az Elbén *Roszlaun*-ál által ment Hadsereg' előállói, a' *Saale*' (folyóvíz) torka körül állanak.

Hálában Winzingerode Gen. van; melly a' Wittgenstein' és Blücher' Hadseregeit egybe tsatolja.

A' Berliui újság, egy Hamburgi Levél szerint, apr. 13-dikéről azt mondja hogy *Vandamme Gen.* még is *Bremenben* áll; a' hova *Dörnberg Gen.* 6 vagy 7 ezer emberrel ellene indúlt, 's arra mennek a' Hansevárosi Számtalanok (Legiók) is — *Carra St. Cyr* Generálist Weselbe vezették az Armások (Gensd'arme), — *Tettenborn Gen.* előrállói *Werdenig* mentek, *Bremen* felé.

Estorff, egy Anglus verbunkos, ki a' Királytól hatalmat kapott egy Húszár-, és egy gyalog Vadászregement' felállítására, ezt írta németül a' Verbunkház' homlokára Hamburgban.

Itt vesznekbe Katonának

A' György' Német Birtokának.

A' Hamburgi Corresp. April. 10 dikéről azt mondja, hogy a' Hamburgiaknak a' Burkus Király szüntelen maradandó Követséget 's Oltalmat ígervén, ennek a' Hamburgiak úgy megörültek hogy —. Az *Eckmühli Hertzeg (Davoust)* *Salzwedel* felé, az ellenség pedig *Dörnberg Gen. Dömitz* felé, párhuzomosan (parallele) húzalkodnak az *Elbe* két partján felljebbfeljebb. A' Svéddek sietve mennek az *Elbe* felé: sőt éppen most tanúltuk -ki, hogy már nem csak ott van 6000 ember, hanem a' vízen által is ment *Gartaunál* — ezt mondja a' *Burkus Corresp.* — Apr. 15 — A' Svéddek *Dörnberg* Generálhoz mennek; anglus 'söldön vannak: a' Svéd *Koronaörökös* még a' héten megérkezik a' szárazra.

Tsaihatatlan tudósítások szerint (azt mondják a' Berliui újságlevelek apr. 17-edikéről) *Torgauhoz* egy postanyira, az *Lilenburgi* korisman,

a' *Torgau* Igazgató (Gubernátor) *Thielemann* és muszka Gen. *Wirzingerode* együtt beszélgettek volna. Mindenik mellett 15 lovas volt a' kísérv. — *Saalfeldnél* Lengyelek állanak.

A' *Berlini Újságl. Stargardból.*, apr. 15. — *Dammnál* (Stettinnel áttalellenben) véres tsata volt tegnap, a' *Stettini Vároltalom* és a' *Burkusok* között, melyben 40 *Burkus* elesett, 100 megsebesedett: mindazáltal kéntelenek voltak a' *Franziák* magokat *Damm* felé vissza húzni. *Finkenwalde*, egy szép falu, nagyobb részént a' tűzpredája és semmivé lett;

A' 4 edik *Aprilisi Lembergi Újságl.* a' *Lamosci* környékről ezt írja: — Ez éjjel ütöttki a' *Zamosci vároltalom*, *Jaroslawietz* felé 500 emberrel, kik a' várostromló Muszkákat orozva megíráadván, nagy romlást tettek benne; de azomban a' Lengyelek is elvesztették a' 13-adik regementjek' fejét *Koziebrockit*, és Lovas Kapitány *Kossakowskyt*. A' Lengyelek elvetek a' Muszkáktól sok száz *Koretz* (mérő) gabonát. A' Muszkák osztán megerősödven, békergették a' Lengyeleket a' várba: de a' külső ágyúpadaál (Batterianál) tovább nem mehetek a' kemény martzongóagyútűz (kartätschenfeuer) miatt.

A' *Breslauer Újságl.* az mondja egy 9 edik *aprilisi Warschaui* levél után, hogy *Czenstochau* Vára felakudta magát (capitulált), 's a' vároltalom fogoly. Volt benne 30 rézágyú és sok minden. — A' *Gr. Waranzow*' Hadseregét, mely 7 regement Gyalogság, 2 reg. Lovas, és sok ágyú, várjak *Berlinbe* a' *Gr. Wittgenstein*' Hadseregéhez. — Keleti *Burkus* Országon vonúl áttal 30 Tsapat (Bataillon), és 45 Svadron Muszka *Tsoport* a' Hadsereghez, — azt mondják a' *Berlini* Levelek.

Hamburgból azt írják, hogy két Osztály Német *Legio* indút onnan a' *Szárakra*, 's talán a' *Regensprintz*' 10 edik húszer regementje is. —

Jobbítás. — A' *M. Kurír*' 33-adik számja alatt, a' 487-edik lap' 5-ödik felső sora' kezdeten, ezt a' hibát — zúlt — olv. — *Konzult.*